

PODDUKLIANSKY

KNIHOVNÍK

Ročník 5 číslo 2

2014

Časopis Podduklianskej knižnice vo Svidníku

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

VYSVEDČENIE

Prípady z povinných predmetov	Prípady z voľných predmetov	
	1. polrok	2. polrok
Matematika		
Jazyk		
Prírodné vedy		
Prírodné vedy - fyzika		
Prírodné vedy - biológia		
Prírodné vedy - geografia		
Prírodné vedy - chémia		
Prírodné vedy - história		
Prírodné vedy - hudba		
Prírodné vedy - výtvarná umenie		
Prírodné vedy - telesná výchova		
Prírodné vedy - šport		
Prírodné vedy - ostatné		
Prírodné vedy - celkom		

VYSVEDČENIE

OBSAH

<i>Knižnica pre všetkých.....</i>	<i>1</i>
<i>Naše aktivity.....</i>	<i>1</i>
<i>Naše ďalšie aktivity.....</i>	<i>3</i>
<i>Z činnosti knižníc nášho regiónu v roku 2013.....</i>	<i>9</i>
<i>Oddelenie ako ho (ne)poznáte.....</i>	<i>14</i>
<i>Regionálne osobnosti – Alexander Martiak.....</i>	<i>16</i>
<i>Z pera našich čitateľov.....</i>	<i>18</i>
<i>Police plné kníh.....</i>	<i>20</i>
<i>Jazykové omyly.....</i>	<i>22</i>
<i>Viete, že...?.....</i>	<i>23</i>
<i>Najkrajšie knižnice sveta.....</i>	<i>24</i>
<i>Výrazy, ktoré prekľenuli tisícročia.....</i>	<i>26</i>
<i>Čas na zábavu.....</i>	<i>27</i>

Knižnica pre všetkých

Naše aktivity

15. ročník Týždňa slovenských knižníc

31.3.2014–6.4.2014

Aj v tomto roku už pod pre všetkých“ prebiehal **apríla 2014** Týždeň ktorý v mesiaci marci, keď slávi v roku 1999 Slovenská zasvätený slovenským a pravidelne sa organizuje

Jeho cieľom je pozitívne zviditeľňovať knižnice ako kultúrne a vzdelávacie inštitúcie prostredníctvom najrozmanitejšieho spektra aktivít a podujatí. Do 15. ročníka Týždňa slovenských knižníc sa aktívne zapojila aj Podduklianska knižnica vo Svidníku organizovaním celého radu zaujímavých podujatí. TSK bol zahájený **31. marca 2014** informačnou výchovou pre žiakov 1. ročníkov ZŠ pod názvom **Ja už viem čítať**, ktorá bola spojená so slávnostným zápisom do knižnice. Prostredníctvom tohto podujatia sa deti

tradičným mottom „Knižnice v dňoch od **31. marca do 6. slovenských knižníc (TSK)**, svoj sviatok kniha, vyhlásila asociácia knižníc za týždeň knižniciam a jej čitateľom posledný marcový týždeň.

oboznámili nielen s knižnicou, jej funkciou, ale aj so základnými vedomosťami o zložení a funkcii knihy. Zápis pre prváčikov do knižnice bol zdarma. Ďalším podujatím, ktoré zaujalo deti, bola súťaž **Čitateľský maratón (2.4.2014)** - čítanie

Andersenových rozprávok. Do tohto podujatia boli zapojení žiaci 5 základných škôl v meste Svidník. Maratónu sa zúčastnilo 77 žiakov 4. ročníkov. Víťazmi sa stali žiaci CZŠ sv. Juraja (18 žiakov), II. miesto ZŠ 8. mája (16

žiacov), III. miesto ZŠ Karpatská (15 žiakov), IV. miesto ZŠ Centrálna (14 žiakov) a ZŠ Komenského (14 žiakov). **Z klenotnice slovenskej literatúry (2.04.2014)** – hodina

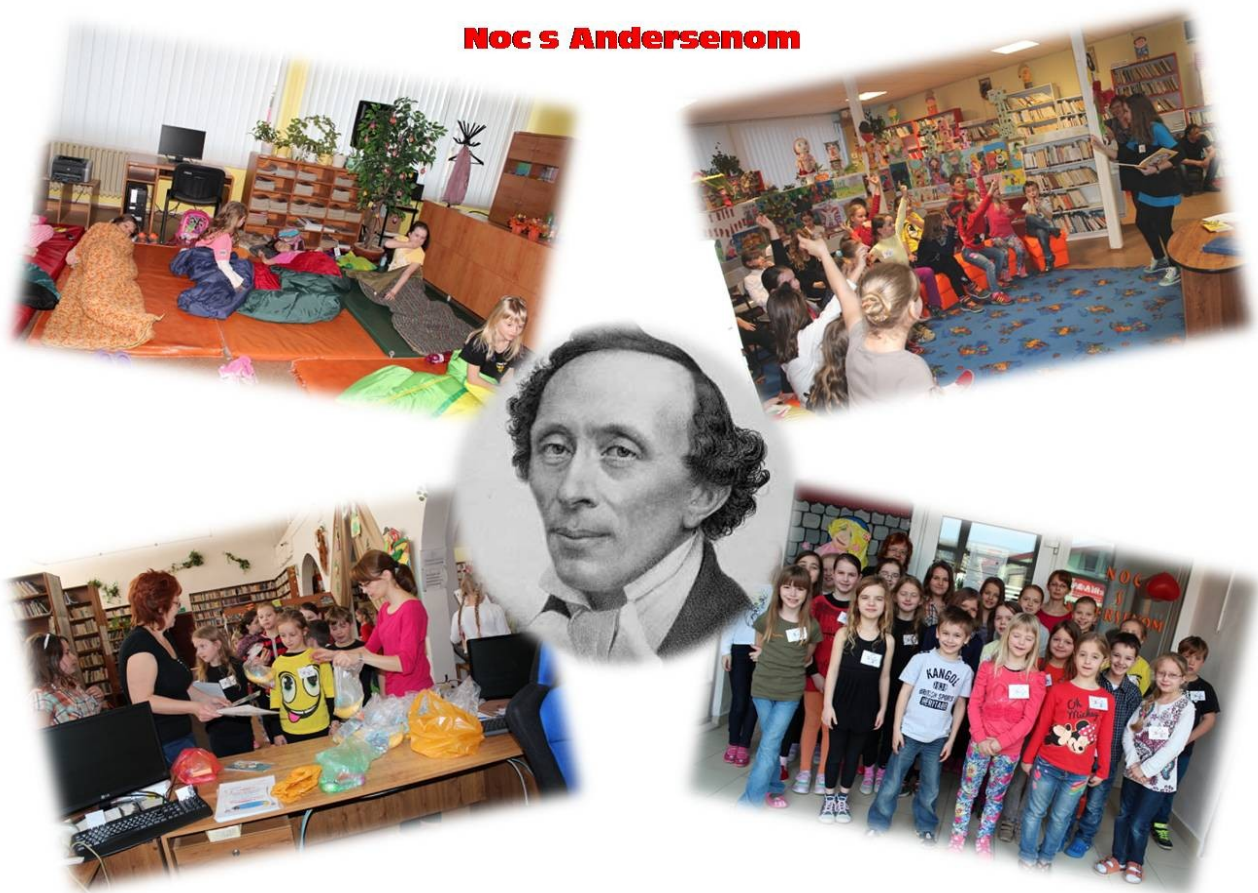
literatúry o živote a diele Andreja Sládkoviča, slovenského evanjelického kňaza, básnika, kritika literárnych a dramatických prác, publicistu a prekladateľa pre študentov SOŠ-

Z klenotnice slovenskej literatúry

technickej vo Svidníku, bolo ďalším podujatím v rámci TSK. Podujatie bolo spestrené premietnutím videokazety o jeho živote a tvorbe. Vyvrcholením týždňa pestrej palety podujatí v knižnici bolo medzinárodné podujatie **Noc s Andersenom (4.4.-5.4.2014)** venované 209. výročiu narodenia významného dánskeho rozprávkara Hansa Christiana Andersena, ktoré sa na Slovensku koná už od roku 2002. Tohto stretnutia sa zúčastnilo 27

Noc s Andersenom

detí. Stretnutie bolo pre nich veľkým dobrodružstvom, lebo si mohli svoje detské izby

vymeniť za jednu čarovnú noc strávenú medzi knihami v knižnici. Noc s Andersenom je to predovšetkým celý rad sprievodných akcií, počnúc privítaním detí v knižnici, oboznámením ich s programom, ktorý pozostával, napr. z dramatizácie rozprávky Janko Hraško, ktorú pre deti pripravili žiaci ZUŠ-ky. V programe nechýbalo ani čítanie z Andersenových rozprávok. Jednu z nich prečítal primátor mesta Svidník Ing. Ján Holodňák a Filipko Hvizd prečítal ukážku z knihy Dráčik Filipko, ktorá je jeho vlastnou tvorbou. Zážitkom pre deti bolo sadenie rozprávkového stromčeka – Andersenovníka pri knižnici, vypúšťanie balónov šťastia, návšteva rímskokatolíckeho kostola, ale aj karneval masiek. V knižnici nechýbala ani „kráľovská večera“, ktorá pozostávala z rozprávkových chlebíčkov, sladkej Andersenovej torty a lahodného malinového čaju. Celé podujatie moderovali rozprávkové bytosti Deň a Noc v podaní dvojčiek Gajdošíkových, ktoré večer „uložili“ andersenčatá k spánku medzi knihy. Po raňajkách a sladkostiach, ktoré si deti našli v balíčkoch, opúšťali knižnicu s úsmevom na tvári, plné zážitkov, ale aj nových kamarátstiev. TSK to boli nielen rôznorodé akcie, ale aj zápisy nových čitateľov do knižnice či odpustenie pokút za nevrátenie kníh. V Týždni slovenských knižníc sa do knižnice takto zapísalo zdarma 49 nových čitateľov, vrátených bolo 90 kníh, ktoré vrátili sedemnásť čitatelia a hodnota odpustených poplatkov činila 227,32 €.

Nadežda Mičáková

Naše ďalšie aktivity

Pre žiakov 2. ročníka ZŠ na Ul. 8. mája vo Svidníku zorganizovala Podduklianska knižnica **29.4.2014** besedu o knihe českého spisovateľa **J. Čapka Rozprávky o psíčkovi a mačičke**

30. apríla 2014 sa uskutočnilo v Podduklianskej knižnici vyhodnotenie regionálnej výtvarnej súťaže **Z riše rozprávok**. Do tejto súťaže bolo zapojených 5 Základných škôl v meste Svidník, ZŠ Nižný Mirošov, ZŠ Kuková a ZŠ Ladomirová. Súťažilo sa v kategóriách: Výtvarné práce (75 prác), Kombinovaná technika (9 prác) a Rozprávkové postavičky (22 prác). Porota v zložení: Ing. Bibiána Džubaková, Mgr. Vladimír Makara a Mgr. Anna Popiková určila víťazov jednotlivých kategórií a to:

I. kategória: Výtvarné práce

1. miesto	Kristína Ferencová	ŠKD pri ZŠ Nižný Mirošov
2. miesto	Nikola Cinová	ŠKD pri ZŠ Ladomirová
2. miesto	Helena Siváková	ŠKD pri ZŠ Ladomirová
3. miesto	Alžbeta Džurbanová	ŠKD pri ZŠ Ladomirová
4. miesto	Michaela Surdeniková	ŠKD pri Spojenej škole, ZŠ

II. kategória: Kombinovaná technika

1. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ladomirová
2. miesto	Alena Ferencová	ŠKD pri ZŠ Nižný Mirošov
3. miesto	Nikolas Sivák	ŠKD pri ZŠ Nižný Mirošov
4. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ul. Komenského

III. kategória: Rozprávkové postavičky

1. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ul. Karpatská
2. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ladomirová
3. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ul. 8. mája, 3 odd.
4. miesto	Michal Ferenc	ŠKD pri ZŠ Nižný Mirošov
4. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ul. 8. mája, 2. odd.

V Podduklianskej knižnici na detskom oddelení sa v stredu **14.5.2014** zúčastnili žiaci 4. ročníka ZŠ na Ul. 8. mája na besede o živote a tvorbe slovenského básnika, literárneho historika, prekladateľa a esejistu Milana Rúfusa. Okrem iného sa oboznámili aj s jeho zbierkou lyrických miniatúr s poetickým pozadím kresťanských modlitieb pod názvom **Modlitbičky**, ktorá vyšla vo viacerých reedíciách. Táto zbierka je hlbokou sondou do detskej duše, detského myšlienkového sveta a zároveň posolstvom, niekedy dosť boľavým, pre dospelých. Žiaci si nielen čítali básne, pracovali s textami, ale mnohí, keďže poznali aj zhudobnené básne, tak si ich aj spoločne zaspievali.

Vo štvrtok **15.5.2014** sa v Podduklianskej knižnici vo Svidníku stretli detí troch materských škôl z nášho mesta, aby si medzi sebou zmerali svoje sily **v prednese poézie**. Súťažiaci s napätím čakali na ten svoj prednes. Aj keď sa na túto súťaž pripravovali so všetkou zodpovednosťou prislúchajúcou ich veku, určite pociťovali aj trému, ktorá z nich však ako mávnutím čarovného prútika rázom opadla, len čo sa postavili pred svojich kamarátov. Deti

sa predstavili publiku s rôznorodou paletou krátkych, ale aj dlhších veršikov a rýmov v známych, ale i menej známych básničkách, a tak ukázali, že aj predškoláci sa dokážu spamäti naučiť dlhší text a predniesť ho ako ozajstní školáci. Za svoje výkony boli odmenené potleskom prajného publika, diplomom ale aj sladkou odmenou. Povzbudiť

a spestriť súťaž prišli aj žiačky 1. a 4. ročníkov ZŠ Ul. 8. mája vo Svidníku. Prednes poézie nebol ozajstnou súťažou, išlo hlavne o zábavu, ale aj o to, aby si deti vystupovaním pred publikom a na verejnosti pestovali zdravé sebavedomie, ale aj samostatnosť.

Deň matiek patrí medzi najdojemnejšie sviatky - pre každého človeka je jeho matka najdôležitejším človekom na svete. Byť mamou je najkrajšie poslanie v živote každej ženy. Toto poslanie je krásne a náročne zároveň. Druhá májová nedeľa už tradične

patrí všetkým mamám. Tento rok sme si Deň matiek pripomenuli v nedeľu 11. mája, ale v knižnici to bolo 19. mája 2014, kedy nás prišli s našim sviatkom pozdraviť deti z MŠ, Ul. 8. mája milými básničkami, pesničkami, ale aj svojim tanečným vystúpením.

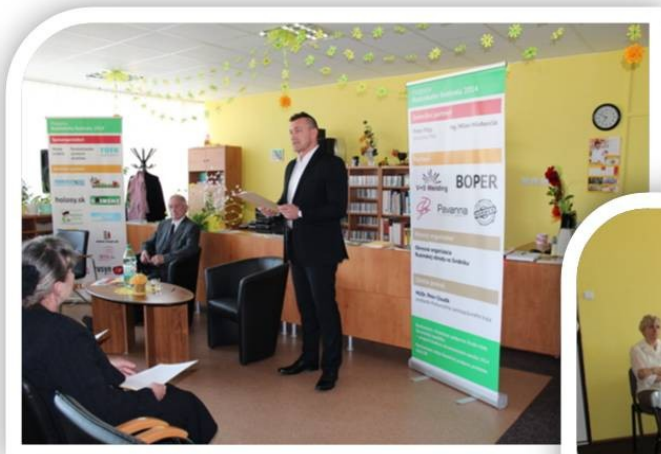
22. mája 2014 sa v Podduklianskej knižnici konalo spomienkové podujatie **Juraj Lažo**

a jeho miesto v histórii Rusínov, ktoré sa uskutočnilo pri príležitosti 85. výročia úmrtia Juraja Laža (1867-1929), verejného činiteľa, senátora 1. Národného zhromaždenia novovzniknutej Československej republiky za Šarišskú župu a Podkarpatskú Rus. Toto podujatie bolo spojené so slávnostným odhalením jeho pamätnej tabule na bývalej budove peňažníctva – terajšia budova lekárne Unicum vo Svidníku. Juraj Lažo patril medzi popredné osobnosti, ktoré výrazne ovplyvnili kultúrno-spoločenský život Rusínov vo vtedajšom Vyšnom a Nižnom Svidníku, svidníckom regióne, ale aj na severovýchodnom Slovensku v prvých desaťročiach 20. storočia. Zhodnotiac životnú cestu, politické, ekonomické a vlastenecké postoje rodeného Svidníčana, senátora Juraja Laža, Mestské zastupiteľstvo

vo Svidníku schválilo návrh udeliť čestné občianstvo mesta Svidník Jurajovi Lažovi „in memoriam“.

Dňa **26.5.2014** v poobedňajších hodinách sa v Podduklianskej knižnici vo Svidníku uskutočnilo podujatie, na ktorom mladý rómsky básnik Dušan Onody predstavil svoju knižnú prvotinu – zbierku básni pod názvom **Venované Tebe, len Tebe**, v ktorých sa preplieťa láska, nenávisť a bolesť. Spolu s Dušanom Onodým medzi nás prišiel aj Daniel Iskra, hudobník, ktorý so svojimi skladbami precestoval skoro celý svet a ktorý sa okrem iného angažuje v benefičnom projekte skupiny Devils Music Hlas mojej školy. Výťažok z každého vystúpenia je určený telesne postihnutým deťom.

Ukrajinskí spisovatelia v knižnici. V rámci Slávnosti kultúry Rusínov-Ukrajincov vo Svidníku sa v Podduklianskej knižnici dňa **13.6.2014** v dopoludňajších hodinách uskutočnila beseda s ukrajinským spisovateľom Hryhorijom Husejnovom z mesta Kryvyj Roh, riaditeľom

užhorodského vydavateľstva Timpani Jaroslavom Fedyšynom a ukrajinským spisovateľom na Slovensku Ivanom Jackaninom, ktorý je predsedom Spolku ukrajinských spisovateľov na Slovensku.

Z ďalších podujatí:

- 01.04.2014 Slávnostný zápis do knižnice - ZŠ Ul. 8. mája
- 01.04.2014 Slávnostný zápis do knižnice - Spojená škola, ZŠ
- 17.06.2014 Bibliobus – knižnica na kolesách – exkurzia deti MŠ do bibliobusu
- 18.06.2014 Meduškin košíček beseda pre deti Detského domova vo Svidníku

Nadežda Mičáková

Z činnosti knižníc nášho regiónu v roku 2013

Okres Svidník

Počet obcí spolu: 66   **Počet miest:** 2 (Svidník, Giraltovce)

Počet obyvateľov : a) okresu spolu: 21 036 (bez stag. knižníc)

b) okresného sídla: 11 460

c) v obciach okresu: 5 423 (bez stag. knižníc)

Od roku 2012 do štatistického vykazovania nie sú zaradené knižnice, ktoré stagnovali viac ako 5 rokov. V roku 2013 v okrese Svidník obnovili svoju činnosť 2 obecné knižnice (Krajná Bystrá a Soboš). Obecná knižnica v Mestisku v danom roku stagnovala, nakoľko v obci zrušili základnú školu.

V súčasnosti naďalej v regióne Svidník **zabezpečuje knižnično-informačné služby jeden bibliobus**, a tak nahrádza chýbajúce KIS v obciach alebo poskytuje doplnkové služby - v okrese Svidník v 33 obciach a v okrese Stropkov v 27 obciach.

Počet obecných knižníc spolu: 9, z toho:

a) profesionálnych: 1

b) neprofesionálnych: 8

c) stagnujúcich: 33

Okres Svidník v roku 2013 evidoval 11 knižníc, z toho:

- ◆ **1 regionálnu knižnicu – Poddukliansku knižnicu vo Svidníku**
- ◆ **1 Mestskú knižnicu v Giraltovciach**
- ◆ **8 obecných knižníc s neprofesionálnymi zamestnancami**
- ◆ **1 obecnú knižnicu s profesionálnymi zamestnancami**

Podduklianska knižnica vo Svidníku zabezpečovala **knižnično-informačné služby bibliobusom taktiež pri II. ZŠ vo Svidníku**. Mobilnou knižnicou boli nahradené knižničné a informačné služby v obciach, kde obecná knižnica nie je alebo dlhodobo stagnuje. Podduklianska knižnica má zriadené 3 pobočky, a to pobočku pri Domove dôchodcov, pobočku pre zrakovo postihnutých pri hudobnom úseku a 1 mobilnú knižnicu.

Knižničný fond

Celkový stav KF v okrese Svidník k 31.12.2013 bol **132 734 kn.j.**, z toho v PK Svidník 92 403 kn.j., v MsK Giraltovce 18 758 kn.j. a v obecných knižniciach 21 573 kn.j. Je to stav knižničného fondu iba vo fungujúcich knižniciach v okrese (stagnujúce knižnice sa nezapočítavajú do štatistického vykazovania). V r. 2013 obnovili 2 knižnice svoju činnosť, a to Krajná Bystrá a Soboš. Neboli zrušené žiadne knižnice. Jedna knižnica

(Mestisko) v roku 2013 stagnovala, pretože sa v obci zrušila ZŠ, žiaci nevyužívali obecnú knižnicu.

Počet kn.j. na 1 obyvateľa v okrese činí 6,31 kn.j. (**z počtu 21 036 obyvateľov**, bez obyvateľ. stag. knižníc). Na 1 používateľa pripadá 39,74 kn.j.

Ročný prírastok KJ v okrese Svidník činil **1 777 kn.j.**, z toho v PK 1 624 kn.j., v MsK Giraltovce 100 kn.j. a v obecných knižniciach 53 kn.j.

Úbytok v roku 2013 činil **3 383 kn.j.**, z toho 2 855 v PK, 180 kn.j. v MsK Giraltovce, v obecných knižniciach 348 kn.j.

Knižnice v okrese odoberali **48 titulov** periodík v 69 exemplároch.

Celkový počet KJ spracovaných automatizovane v okrese Svidník činí 114 992 kn.j.

Výpožičky

V roku 2013 bolo vypožičaných v knižniciach okresu Svidník **103 710 kn.j.** (nárast o 14 367 výpožičiek oproti roku 2012), z toho 89 234 kn.j. v PK (+16 823 oproti minulému roku), 13 624 kn.j. v MsK Giraltovce (-1469) a 3 308 kn.j. v obecných knižniciach (-987).

Na 1 obyvateľa v okrese pripadá **4,93 výpožičiek** a na 1 registrovaného používateľa **31,05 výpožičiek**.

Prostredníctvom **MVS z iných knižníc** bolo používateľom PK poskytnutých 105 kn.j. MVS-kou iným knižniciam bolo poskytnutých 54 kn.j. z fondu PK vo Svidníku.

Prezenčné výpožičky v okrese evidovala PK a MsK Giraltovce, spolu 22 251 kn.j. (menej o 17 094 prez. výpožičiek).

V PK bolo vypracovaných **48 rešerší a 1 bibliografia**.

Používatelia

Knižnice v okrese Svidník zaregistrovali **3 340 používateľov**, z toho v PK 2 507, v MsK Giraltovce 267 a v obecných knižniciach 566 používateľov. Percento používateľov z počtu obyvateľov v okrese činilo **15,88%**. V obecných knižniciach predstavuje percento z počtu obyvateľov **17,07%**.

V porovnaní s rokom 2012 v okrese Svidník vzrástol počet registrovaných používateľov o 17.

Z celkového počtu používateľov bolo registrovaných **1 620 detí do 15 rokov v okrese**, čo **predstavuje 48,50 %**. V obecných knižniciach deti do 15 rokov predstavujú **48,65%**.

Knižnice v okrese Svidník spolu evidovali **41 136 návštevníkov (nárast o 4821)**, z toho bolo 8686 návštevníkov podujatí.

Ďalšie činnosti

K ďalším aktivitám v knižniciach patrilo aj organizovanie **vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí pre verejnosť**. V roku 2013 sa v knižniciach uskutočnilo **272 podujatí (nárast o 40)**, z toho v PK 245, v MsK Giraltovce.

Bibliografické a faktografické informácie sa štatisticky nesledovali. PK v roku 2013 poskytla **143 poradensko-konzultačných služieb**, z toho 35 telefonických, 100 elektronickou poštou, uskutočnené boli osobné konzultácie (8) - priame stretnutia so starostami obcí v knižnici a 2 metodické návštevy, knižnica vykonávala edičnú činnosť (6).

Informačné technológie

Knižnice v okrese Svidník zabezpečovali prístup k informačným zdrojom prostredníctvom PC. Celkový počet PC v okrese bol 35, z toho prístupných pre verejnosť s pripojením na internet 17.

Podduklianska knižnica vlastní 21 PC s pripojením na internet, z toho bolo 9 prístupných pre verejnosť, MsK Giraltovce slúži 10 PC, z toho 8 je prístupných pre verejnosť. MsK v Giraltovciach a Obecná knižnica Okružle využíva program KIS MaSK.

PC v obecných knižniciach majú obce Okružle, Kalnište, Rakovčik a Soboš.

Zamestnanci knižníc a hospodárenie

V roku 2013 zabezpečovalo činnosť knižníc v okrese Svidník po prepočítaní **19,42 zamestnancov (o 0,76 menej)**, z toho v PK 17, v MsK Giraltovce 1. V roku 2013 v okrese Svidník vykonávalo v obecných knižniciach knihovnícku činnosť 0,42 zamestnancov v obecných s NZ a 1 v obecnej s PZ. Obecné knižnice zamestnávali pracovníkov aj na dohodu v prepočte je to 0,22.

Knižnice v okrese Svidník v roku 2013 poskytli **finančné prostriedky na nákup KF v celkovej výške 10 858 €** (o 7822 € menej), z toho PK Svidník 10 723 €, a obecné knižnice 135 €. MsK v Giraltovciach v roku 2013 nezakúpila žiadny fond.

Tržby získané od čitateľov boli prijaté vo výške **13 186 €**.

Finančné prostriedky získané **grantom alebo darom** v okrese Svidník predstavujú čiastku **7480 €**.

Okres Stropkov

Počet obcí v celom okrese spolu: 42

Počet miest: 1 Stropkov

Počet obyvateľov: a) spolu okres 12 815 (bez stag. knižníc)

b) okresného sídla: 10 840

c) v obciach okresu 1 975 (bez stag. knižníc)

Počet obecných knižníc spolu: 5, z toho:

- a) profesionálnych: 0
- b) neprofesionálnych: 5
- c) stagnujúcich: 21

Okres Stropkov v roku 2013 evidoval 6 knižníc, z toho:

- ◆ **1 Mestskú knižnicu v Stropkove**
- ◆ **5 obecných knižníc s neprofesionálnymi zamestnancami**

Podduklianska knižnica vo Svidníku dopĺňala, nahrádzala v obciach tohto okresu chýbajúce knižnično-informačné služby pojazdnou knižnicou - **BIBLIOBUSOM**, a to v 27 obciach okresu Stropkov a taktiež v obci Repejov v okrese Medzilaborce.

Knižničný fond

Celkový stav KF v okrese Stropkov k 31.12.2013 bol **54 810 kn.j.**, z toho v MsK Stropkov 36 734 kn.j. a v obecných knižniciach 18 076 kn.j.

Počet kn.j. na 1 obyvateľa v okrese činí **4,28 kn.j.** (z počtu 12 815 obyvateľov). Na 1 používateľa pripadá **63 kn.j.**

V roku 2013 si samostatne nakúpila literatúru Mestská knižnica v Stropkove vo výške 756 €. V porovnaní s rokom 2012 vyčlenili v roku 2013 na KF o 616 € menej.

Ročný prírastok KJ v okrese Stropkov činil 190 kn.j. (o 147 menej), z toho v MsK Stropkov 149 kn.j. (kúpa 39, dar 110 kn.j.) a v obecnej knižnici Bukovce 41 kn.j. darom.

Úbytky kn.j. v roku 2013 neboli zaznamenané žiadne. V roku 2013 nebola zrušená žiadna obecná knižnica, naopak činnosť obnovila OčK Havaj.

V okrese Stropkov knižnice odoberali 28 titulov periodík v 30 exemplároch. Celkovo k 31.12.2013 bolo automatizovane spracovaných **34 769 kn.j.**, a to v MsK Stropkov, kde využívajú program Libris.

Výpožičky

V roku 2013 v okrese Stropkov bolo **vypožičaných 47 262 kn.j.**, z toho 45 755 kn.j. v MsK Stropkov a v neprofesionálnych knižniciach 1507 kn.j.

Na 1 obyvateľa v okrese Stropkov pripadá 3,69 výpožičiek a na 1 používateľa 54,39 výpožičiek.

Prostredníctvom **MVS** si zabezpečila dokumenty z iných knižníc MsK v Stropkove v počte 317 kn.j. **Prezenčné výpožičky** evidovala MsK, a to 22 934 kn.j.

V porovnaní s rokom 2012 v okrese Stropkov sa zlepšili ukazovatele v počte zaregistrovaných používateľov o +166, avšak bol zaznamenaný pokles vypožičaných dokumentov o -1 259.

Okres Stropkov evidoval 1 mestskú knižnicu a 5 fungujúcich obecných knižníc, ktorých činnosť je obmedzená iba na základné výpožičné služby a vedenie základnej

knižničnej evidencie. Stagnujúce knižnice (21) sú preto v okrese nahrádzané **bibliobusom, ktorý v okrese Stropkov poskytuje KIS v 27 obciach.**

Používatelia

V okrese Stropkov bolo registrovaných **869 používateľov**, z toho v MsK 758 a 111 používateľov v neprofesionálnych knižniciach. **V roku 2013** v okrese Stropkov bolo zaevidovaných o **166 používateľov viac** ako v roku 2012.

Percento používateľov z počtu obyvateľov v okrese predstavuje **6,78**.

Z celkového počtu 869 používateľov bolo zaregistrovaných **326 detí do 15 rokov**, čo činí 37,51 %.

Knižnice v okrese Stropkov spolu zaevidovali **21 255 návštevníkov (pokles o 1600)**, z toho v MsK Stropkov 20 818 návštevníkov, v OcK 437. Na podujatiach sa v uplynulý rok celkovo zúčastnilo v knižniciach 4 260 návštevníkov (nárast o 118).

Ďalšie činnosti

MsK v Stropkove uskutočnila **85 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí pre verejnosť (4 260 návštevníkov)**, z toho 10 informačných výchov.

MsK V Stropkove vypracovala **24 rešerší**.

Informačné technológie

Počet PC v okrese Stropkov je 12, z toho pripojených na internet pre verejnosť 8, a to v MsK Stropkov. Obecné knižnice okresu Stropkov nevyužívajú PC vo svojich službách.

Zamestnanci knižníc a hospodárenie

V roku 2013 zabezpečovalo činnosť knižníc v okrese Stropkov v prepočte **5.82 zamestnancov**, z toho v MsK Stropkov 5 a 0,82 zamestnancov v neprofesionálnych knižniciach, nárast oproti roku 2012 (o 0,64), nakoľko v okrese obnovila 1 obecná knižnica svoju činnosť.

Transfery na činnosť knižníc v okrese z rozpočtu obce (mesta) boli v hodnote **60 581€**, v MsK Stropkov 59 661 €, v OcK 920 €.

Knižnice v okrese Stropkov v roku 2013 poskytli **finančné prostriedky na nákup KF v celkovej výške 756 €**, **finančné prostriedky získané grantom boli poskytnuté vo výške 1 500 €**, a to pre MsK Stropkov.

Ľudmila Očipková

ODDELENIE AKO HO (NE)POZNÁTE

V tejto rubrike oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry, postupne predstavuje rozličné typy regionálnych dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný podduklianský región, jeho históriu a súčasnosť, jeho malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľudí v tomto regióne. Veríme, že si ctený čitateľ nájde cestu do knižnice a načerpá a prehĺbi si svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

ZBORNÍKY O REGIÓNE SVIDNÍK

Antológie

Ústna ľudová slovesnosť patrí k významným duchovným hodnotám každého národa. Je kultúrnym, vzdelanostným a duchovným dedičstvom našich predkov, čerpajú z nej terajšie generácie a čerpať budú aj budúce generácie. V rámci prozaickej ústnej ľudovej tvorby ako žánru nezastupiteľné miesto má ľudová rozprávka. Aj svidnícky región sa môže popýšiť rozprávkami a rozprávkarmi, o ktorých možno vážny čitateľ vie veľmi málo, alebo o nich nevie.

V roku 1976 vyšiel v Slovenskom pedagogickom vydavateľstve v Bratislave, odbor ukrajinskej literatúry v Prešove, piaty zväzok ukrajinských ľudových rozprávok pod názvom **Ukrajins'ki narodni kazky Schidnoji Slovaččyny** (Ukrajinské ľudové rozprávky východného Slovenska), ktoré zozbieral, zostavil, doslov a komentáre napísal Michal Hirjak. Celý zborník obsahuje rozprávky **Petra Il'ka z obce Bodružal**, okres Svidník. Rozprávky sú zachytené autenticky, a sú napísané miestnym rusínskym nárečím. Celkom v zborníku je uverejnených 28 rozprávok, z nich posledné štyri vyrozprávala Mária Il'ková, manželka Petra Il'ka. Aj názvy rozprávok sú zaujímavé, napr. **Koroľ, v jakoho odne oko smijalosja, a druhe plakalo** (Kráľ, ktorého jedno oko sa usmievalo, a druhé plakalo), **Pryhody odnoho iz semy brativ** (Príhody jedného zo siedmich bratov), **Čarivne zerkalo** (Čarovné zrkadlo), **Maty, syn i rozbijnyky** (Mama, syn a zbojníci), **Zolota rybka** (Zlatá rybka), **Pro korolevyča Marka** (O kráľovičovi Markovi), **Jak odyň iz tr'och brativ vyzvolyv sestru i žinku** (Ako jeden z troch bratov oslobodil sestru a ženu), **Pro syroty, ščo ich mačucha prohnala** (O sirotách, ktoré macocha vyhnala), **Lisnyk i joho syny** (Horár a jeho synovia), **Prokljaty syn** (Zakliaty syn), **Popel i žaba** (Popolvár a žaba), **Syritka Han'ka** (Sirôtka Hanka), **Švec' i joho syn** (Obuvník a jeho syn), **Bidnyj koval' i joho don'ka** (Chudobný kováč a jeho dcéra), **Jak služyv Janko u popa** (Ako Janko slúžil u farára), **Syn profesora** (Syn profesora), **Pro motuzarja** (O povrazníkovi) a ďalšie. Rozprávky Márie Il'kovej sú v zborníku uverejnené pod názvami **Jak kum voly prodav** (Ako kmotor voly predal), **Dvi kumy** (Dve kmory), **Jak braty sudylsja** (Ako sa bratia súdili) a **Kožnyj dlja sebe** (Každý pre seba).

Tematika rozprávok Petra Iľku je rôznorodá, sú to fantasticko-dobrodružné rozprávky, sociálno-spoločenské a pod. Popri samotných rozprávkach veľmi vzácna je aj rozsiahla štúdia v zborníku, s. 226-284, pod názvom *Kazky Petra Iľka (Rozprávky Petra Iľka)*. Autor v nej o. i. roanalyzoval Iľkove rozprávky z rozličných hľadísk. V štúdiu sa uvádza, že rozprávkami z obce Bodružal sa v druhej polovici 19. stor. zaoberal západoukrajinský vedec Ivan Verchratskyj. Čitateľ sa dozvie aj informácie o ďalších rozprávkach a rozprávkároch z okresu Svidník, ktoré zapísal Volodymyr Hnaťuk. K nim patril napr. Janoš Leško zo Svidníka, od ktorého V. Hnaťuk zapísal legendu **Jak Salamon zanimal** (Ako Šalamún onemel) a niekoľko drobných textov, ako napr. **Babyna divka** (Babina dcéra), **Deščo pro chrestyny** (Niečo o krstinách). Od svidníckeho rozprávkára Mikloša Antonika uverejnil legendu **Salamon, joho maty i mudra divčyna** (Šalamún, jeho matka a múdre dievča).

Námety niektorých rozprávok P. Iľka, ako aj niektoré rozprávky zapísané V. Hnaťukom a I. Verchratskym majú aj širšie medzinárodné uplatnenie, boli publikované slovenské varianty týchto rozprávok. Jiří Polívka ich zaradil do Súpisu slovenských rozprávok. Turčiansky Sv. Martin, 1924, a Julian Krzyżanowski ich zaradil do súpisu Polska bajka ludowa w ukladzie systematycznym, tom I., Wrocław-Warszawa-Kraków, 1963.

V závere štúdie Michal Hirjak uvádza : „Rozprávky Petra Iľka významne znásobili rozprávkarsku tradíciu ukrajinského obyvateľstva na východnom Slovensku. Peter Iľko je jeden z najlepších rozprávkárov na východnom Slovenska. Silou svojho talentu bodružalský rozprávkár prerástol rámeč východného Slovenska. Jeho rozprávky budú sa využívať všade tam, kde žije láska a úcta k ľudovému a umeleckému slovu“. Treba dodať, že záver zborníka tvorí poznámkový aparát, v ktorom je uvedený stručný obsah rozprávok. Uvedený zborník rozprávok Petra Iľku sa nachádza v oddelení bibliografie a regionálnej literatúry Podduklianskej knižnice vo Svidníku. Veríme, že si čtení čitatelia, recitátori, pedagógovia, žiaci, študenti a ostatní záujemcovia o ľudové rozprávky nájdu čas a využijú tento literárny žáner pre obohatenie svojich vedomostí aj v tejto oblasti regionalistiky a regionálneho kultúrneho a duchovného dedičstva.

Emília Kudlová

Použitá literatúra

Hirjak, Michal
Kazky Petra Iľka /Peter Iľko.- In: *Ukrajins'ki narodni kazky Schidnoi Slovaččyny*. Tom V. = *Ukrajinské ľudové rozprávky*. Zv. V /Zibrav, uporjadkuvav, pisljamovu ta komentari napysav Mychajlo Hirjak.- Bratislava : Slovenské pedagogické vydavateľstvo ; Prešov : Odbor ukrajinskej literatúry, 1976.- S. 226-284.

Hirjak, Michal

Ukrajins'ki narodni kazky Schidnoji Slovaččyny = Ukrajinské ľudové rozprávky východného Slovenska /Michal Hirjak.- Bratislava : Slovenské pedagogické vydavateľstvo ; Prešov : Odbor ukrajinskej literatúry, 1983.- 252 s.

Sedlák, Ján

Epické žánre v literatúre pre mládež / Ján Sedlák.- Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1981. 348 s.

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojim menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im **REGIONÁLNE OSOBNOSTI**. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej predstavujeme osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Alexander Martiak (Martjak) právník, sudca a poslanec

Narodil sa 14.1.1834 vo Vápeníku, okr. Svidník, v rodine gréckokatolíckeho kňaza Vasiľa Martiaka a matky Kataríny, rodenej Janovičovej. Vo Vápeníku pôsobil jeho otec ako miestny farár. Na rozdiel od svojich rovesníkov a rodákov, ktorí po skončení gymnázia išli študovať teológiu, Alexander sa rozhodol získať svetské vzdelanie. Skončil právnické štúdiá a začal pracovať ako štátny úradník v Služnovskom úrade vo Svidníku. V r. 1873-1888 (do smrti), teda plných 15 rokov, bol okresným sudcom vo Svidníku. Za okres Svidník a Makovický kraj bol aj krajským poslancom. Ako štátny úradník svoje národné cítenie a zmýšľanie musel prejavovať veľmi opatrne. Medzi pospolitým ľuďom vo Svidníku i okolí bol obľúbený a bol k nemu veľmi spravodlivý. Obhajoval chudobných a ostro odsudzoval nespravodlivosť. Preto si naňho obyvatelia Svidníka i okolia s vďakou spomínali. Bol jedným zo zakladateľov Kultúrnoosvetového Spolku Jána Krstiteľa, ktorý založili Rusíni v Prešove v r. 1862. Často sa uňho schádzala vlastenecky naladená a zmýšľajúca rusínska (ukrajinská) inteligencia, kde sa viedli rozhovory o hospodárskom a kultúrnom rozvoji okresu a kraja. Častým hosťom Alexandra Martiaka bol Alexander Pavlovič, s ktorým mal veľmi dobré vzťahy. Dobré kontakty mal aj s Antonom Nevickým, ktorý žil v Nižnej Pisanej. Dôkazom toho, že A. Martiak bol známym rusínskym národovcom, a že si ho ctíli Slováci aj Česi, je aj fakt, že na jeho počesť mu vtedy v Zborove žijúci Čech Karel Batek dal vyhotoviť a postaviť pamätnú tabuľu na hrobe a tiež v Gréckokatolíckom chráme sv. Paraskevy vo Svidníku s textom: „**Pamiatí Alexandra Martiaka, okresného sudii, bývalého krajevoho posla, iskrennaho syna i zaščititeľa Makoviці 1888**“. V rukopisnej

pozostalosti Alexandra Pavloviča, ktoré vlastnil doc. Andrej Šlepecký v Prešove, v rukopise **Dumy Alexandra Pavloviča, Uhrorusckogo Karpatoborca v V. Svydnyke 1857 goda, stranic 182** (Dumy Alexandra Pavloviča, Ugroruského Karpatoborca vo Vyšnom Svidníku

1857, strán 182) je uvedená na s. 80-81 báseň venovaná Alexandrovi Vasiljevičovi Martiakovi pod názvom **Dumka posväščenija B. Al. Vas. Martiaku uhor sudii okr. Makovyckogo, praznuvavšemu dvadcatiletije činovstvennoj žizni svoej v V. Svydnyku – 5/17 sentjabrja v 1880** (Dumka venovaná Ct. Al. Vas. Martiakovi uhor. sudcovi okresu Makovického, oslavujúcemu dvadsať rokov činorodého života svojho vo V. Svidniku – 5/17. septembra 1880 – báseň napísaná pri príležitosti 20. výročia sudcovskej činnosti A. Martiaka). V spomínanom rukopise na s. 90 je ďalšia báseň pod názvom **Pozdravlenije s Novym godom B. Al. V. Martiaku, sudii uezda Makovickogo v 1882 g.** (Novoročný pozdrav Ct. A. V. Martiakovi, sudcovi kraja Makovického v r. 1882). Pri príležitosti úmrtia A. Martiaka napísal A. Pavlovič báseň pod názvom **Pamjati Al. V. Martiaka**, ktorá v spomínanom rukopise je uverejnená na s. 125. Spomínané básne sú uverejnené aj v zbierke A. Pavloviča **Izbrannyije proizvedenia** (Prešov, 1955) na s. 429-434. Uvedená zbierka básní sa nachádza v knižničnom fonde Podduklianskej knižnice vo Svidníku.

Alexander Martiak zomrel 5.7.1888 vo Svidníku, kde je aj pochovaný. Zaslúžil by si, aby mu v meste Svidník bola postavená socha alebo aspoň jedna z ulíc v meste Svidník bola pomenovaná jeho menom. Takýmto spôsobom by sme prispeli k hlbšiemu poznaniu regionálnych dejín nášho okresu. Dokázali by sme, že si ctíme vynikajúce regionálne osobnosti, na ktoré je náš, rozlohou nevelký okres, bohatý.

Emília Kudlová

Použitá literatúra

Kudlová, Emília

Alexander Martjak (1834-1888) / -PK-. In: Kultúrnik.- Roč. IV, č. 7 (1998), s. 5.- V rubrike Osobnosti regiónu.

Pavlovič, Aleksandr

Pamjati Aleksandra Vasil'jeviča Martjaka, byvšeho carskoho sud'i Makovickoho pochoda.- In: Izbrannyije proizvedenija Aleksandra Pavloviča.- Prjašev : Izdatel'stvo Kul'turnoho občestva ukrainskich trudjaščichsja, 1955.- S. 433-434.

Šelepec, Jozef

Oleksandr Martjak (1834 – 1888) / Josyf Šelepec'. In: Nove žyttja.- Roč. 38, č. 43 (1988), s. 5.

<http://www.svidnik.sk/pamatihodnosti-mesta/hmotne-nehnutelne-pamatihodnosti/>

Z pera našich čitateľov

Napísali ste nám:

SPISOVATELIA Z UKRAJINY NA BESEDE V PODDUKLIANSKEJ KNIŽNICI

Tak ako pominulé roky, tak aj tohto roku sa tradične v prvý deň Slávnosti kultúry Rusínov-Ukrajincov Slovenska, čiže v piatok, konala v Podduklianskej knižnici vo Svidníku beseda s ukrajinskými spisovateľmi. V čase 60. výročia týchto Slávnosti do Svidníka zavítali vzácní hostia z Ukrajiny: Hryhorij Husejnov s manželkou Halynou Vasylivnou z Krivého Rohu, druhého najväčšieho mesta Dnetropetrovskej oblasti a Jaroslav Fedyšyn, riaditeľ

vydavateľstva TIMPANI v Užhorode s manželkou Olenou. Riaditeľ Podduklianskej knižnice vo Svidníku pán Kamil Beňko srdečne privítal vzácných hostí, medzi ktorými bol aj predseda ÚR ZRUS na Slovensku Peter Sokol, jeho zástupca Pavol Bogdan, šéfredaktor prešovských novín „Nove žytt’a“ Miroslav Iljuk, predsedníčka Regionálnej rady ZRUS vo Svidníku Ľudmila Ražina, redaktorka RTVS – NEV Ľudmila Garjanská a ostatných prítomných, a odovzdal slovo Ivanovi Jackaninovi, predsedovi Spolku ukrajinských spisovateľov na Slovensku. Ten predstavil spisovateľa, novinára, šéfredaktora literárneho časopisu „Kurier Kryvbasu“, laureáta Ševčenkovej prémie za rok 2006 pána Hryhorija Husejnova. Hoci má azerbajdžanský pôvod, jeho život je spätý s ukrajinskou stepou. Preto I. Jackanin na úvod zacitoval slová významného ukrajinského prozaika a politického dejateľa Volodymyra Vynnyčenka (1880-1951) o stepi z jeho poviedky Zina. Step predovšetkým nepozná unáhlenosť, zapriahnu sa do voza voly, ľahneš si do voza

a s Božou pomocou voly idú. Vôkol je iba teplá step, nebo a opäť step a mohyly. Človeka nedráždi nijaká unáhlenosť, jednoducho sa pomaly vezie na voze, až kým nepríde do svojho cieľa. Pán H. Husejnov iba potvrdil pravdivosť Vynnyčenkových slov a ďalej svojím prekrásnym rozprávaním o stepi priblížil prítomným tento svojbytný rovinatý kraj, kde človek stojí sám pred Bohom – nad nim je len belasé nebo a široko-ďaleko rozprestierajúce sa žlté pšeničné lány úrodnej čiernozeme - do najbližšej dediny cesta trvá 3-4 hodiny. Navyše dodal anekdotu o stepi. Keď sa viezli „čumaky“ na volskom záprahu (povozníci, ktorí od Čierneho mora vozili soľ), jednému z nich sa uchytila noha do kolesa voza a bolestivo zakričal „Oj!“. Ostatní v domnienke, že sa mu zachcelo spievať, zanôtili pieseň „Oj, tam stepom...“. Hrihorij Husejnov ďalej vo svojom rozprávaní predstavil neľahký život tých ukrajinských spisovateľov, ktorí aj napriek svojmu neobyčajnému talentu žili a žijú v ťažkých materiálnych podmienkach a doslova živorili, ako napríklad Pavlo Zahrebelnyj, Oles Uljanenko či Volodymyr Narbut. Posledný menovaný bol mladším bratom vynikajúceho ukrajinského maliara a grafika Heorhija Narbuta (1886 – 1920), autora prvých ukrajinských bankoviek a poštových známok. Volodymyr Narbut, ktorý zahynul v v sovietskom gulagu pravdepodobne v roku 1938, bol známym odeským básnikom, jeho pozostalosť (plný kufor rukopisov) sa zázrakom zachránila pred požiarom. Bol jedným zo zakladateľov akméizmu – literárneho smeru v ruskej poézii v rokoch 1912 -1922, ktorý zmysel poézie videl v zobrazovaní reálnych vecí bez symbolov a metaforickosti, predstavovali ho takí poeti zvučných mien ako Anna Achmatovová, Marina Cvetajevová a Osip Mandelštam.

Hryhorij Husejnov bližšie oboznámil prítomných s literárnym časopisom „Kurier Kryvbasu“, ktorého je hlavným redaktorom od jeho vzniku, čiže od roku 1994. Hoci časopis nevychádza v hlavnom meste Kyjeve, ale v ďalekom Krivom Rohu, má veľký ohlas nielen v samotnej Ukrajine, ale aj v zahraničí. Vychádza 6 krát do roka a každé číslo obsahuje 400 strán, na ktorých sú uverejnené literárne diela (próza, poézia, kritika) nielen renomovaných ukrajinských spisovateľov, ale aj začínajúcich autorov či ukrajinských spisovateľov, rozptýlených po celom svete, napríklad Emmy Andijevskej, Ihora Kosteckoho a iných. Na jeho stránkach sa začala publikovať próza dnes už slávnej spisovateľky Oksany Zabuško, či listy z vojenčiny vtedy ešte skromného Jurija Andruchovyča, dnes viceprezidenta Asociácie ukrajinských spisovateľov. Básnik a literárny kritik Oleh Kocarev snaží sa v časopise predstaviť tých autorov, ktorých v súčasnosti málo kto pozná v provinciálnom, neukrajinskom prostredí. Záverom pán šéfredaktor zdôraznil, že časopis „Kurier Kryvbasu“ je zameraný a určený pre nastávajúce pokolenia, aby dbali a zachovali samostatnosť Ukrajiny.

Ďalší hosť, ktorý sa už párkrát zúčastnil tejto besedy, pán Jaroslav Fedyšin, riaditeľ vydavateľstva TIMPANI v Užhorode, hovoril o ťažkom postavení vydavateľstiev v dnešných časoch, keď chýbajú financie na vydávanie kníh. Aj napriek tejto nezávideniahodnej situácii v jeho vydavateľstve najnovšie uzrela svet kniha literárneho vedca Dmytra Fedaka „Schodynky u bezsmert'ťa“ (Schodíky k nesmrteľnosti) o Alexandrovi Duchnovičovi. Zo slovenských autorov to bol predovšetkým bestseller od Jozefa Banáša „Zona natchneňňa“ (Zóna nadšenia) v preklade Ivana Jackanina. Prezentácia tejto knihy sa úspešne konala v Kyjeve, Užhorode, Prešove a snáď sa bude konať aj vo Svidníku. V tomto vydavateľstve taktiež vyšla zbierka poézie slovenského básnika Jozefa Leikerta a pripravuje sa próza Ľuboša Juríka, šéfredaktora časopisu Euroreport Plus, Smrť ministra o Vladimírovi Clementisovi v preklade Ivana Chanty.

Nadežda Varcholová

Police plné kníh

Nájdete v našej knižnici

**SLOBODOVÁ, Elena : Kolo, kolo mlynské.
Bratislava : Ikar 2013. - 117 s.**

Kolo, kolo mlynské, hádam každý z nás pozná túto pesničku a zároveň detskú hru. V tejto knižke sa však ukrývajú aj mnohé iné, stačí len nájsť si čas a zahrať si ich, zaspievať či zarecitovať so svojimi ratolesťami. Maličkým možno zahádať aj hádanku, napríklad: Pod klobúkom na jednej nohe stáva. Čo je to? (Huba)

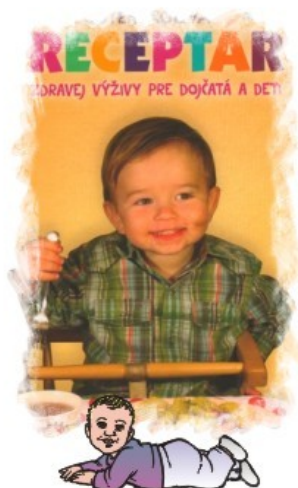
KING, Stephen : Žiarenie.

Bratislava : Ikar, 2014. 668 s.

Hlavnou postavou legendárneho Žiarenia je Jack Torrance, dramatik a bývalý alkoholik. Má výbušnú povahu a keď napadne svojho študenta, dostane výpoveď. Utiahne sa aj s rodinou do hotela Pekná vyhládka, ktorý určite patrí medzi najkrajšie horské letoviská na svete a Jack tam bude robiť správcu v mimosezónnom období. Považuje to za príležitosť na nový začiatok a dúfa, že tu počas zimy napíše svoj nový román. Zúfalo totiž potrebuje uniknúť životnej smole a beznádeji, ktoré ho vytrvalo prenasledujú...

**OSTERTÁGOVÁ, Daša : Receptár zdravej výživy
pre dojčatá a deti.
Bratislava : Motyl', 2014. - 198 s.**

Táto kniha je jedinečnou publikáciou, mimoriadne užitočnou, ktorá sa zaoberá výživou najmenších detí a ponúka až 320 receptov. Nové aktualizované a doplnené vydanie megaúspešnej knihy rád a odporúčaní.

**FEATHEROVÁ, Jane : Svadobná stávka.
Bratislava : Slovenský spisovateľ 2014. 271 s.**

Ďalší vzrušujúci príbeh z trilógie o bratoch Sullivanovcoch, šľachticoch z Blackwateru, ktorí si za nezvyčajných okolností hľadajú nevesty. Bratom Sullivanovcom svitá na lepšie časy, keďže ich chorý strýko spísal závet, podľa ktorého zdedia celý jeho obrovský majetok. Má to však jeden háčik: každý z nich sa musí oženiť s padlou ženou. Najstarší Jasper si už úlohu splnil sobášom s krásnou Clarissou. Teraz je rad na Sebastianovi, aby si našiel nevestu, ktorá bude vyhovovať strýkovmu výstrednému želaniu...

**Tieto knižné novinky boli zakúpené s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR
v roku 2014**

Nadežda Mičáková

Jazykové omylly

V tejto rubrike sa venujeme otázkam jazykovej správnosti, cudzím slovám a frekventovaným nespisovným slovám, ktoré uvádzame spisovným náprotivkom, vychádzajúc z diela Krátky slovník slovenského jazyka, Bratislava 2003 a Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax, Bratislava, 2005.

spisovná
slovenčina
aká si?

Častou príčinou používania chybných slov je chybná slovotvorba, a to predovšetkým prostredníctvom chybných prípon. České prípony sú nesprávne, nahrádzame ich slovenskou príponou.

- x nesprávne: -čnosť (autentičnosť, demokratičnosť)
- ✓ **správne: -ckosť** (autentickosť, demokratickosť)
- x nesprávne: -šte (trhovište, bludište)
- ✓ **správne: -sko** (trhovisko, bludisko)
- x nesprávne: -tko (lehátko, držátko)
- ✓ **správne: -dlo** (ležadlo, držadlo)
- x nesprávne: -í pri pomenovaní príslušníkov rodiny (Malinovskí, Novákoví)
- ✓ **správne: -ovci** (Malinovskovci, Novákovci)
- x nesprávne: -lý vo vzťahových prídavných menách (zastaralý)
- ✓ **správne: -ný** (zastaraný)
- x nesprávne: -iami v inštrumentáli mn.č. podstatných mien podľa vzoru srdce (poliami, moriami, prsiami)
- ✓ **správne: -ami** (poľami, morami, prsami)

Ludmila Očipková

Viete, že... Viete, že...

- ◆ **dráma** /gréc./ literárne dielo napísané vo forme rozhovoru konajúcich osôb; divadelná hra
- ◆ **edícia** /lat./ séria kníh rovnakého druhu s jednotnou úpravou; vydanie, vydávanie publikácie, knihy a pod.; vydavateľská činnosť
- ◆ **editor** /lat./ kto pripravuje dielo, listinu;
- ◆ **eidografia** /gréc./ metóda preberania dejín literatúry podľa literárnych druhov
- ◆ **ekloga** /gréc./ báseň o pastierskom živote, idyla, selanka; výťah z diela
- ◆ **ekranizácia** /franc./ sfilmovanie literárneho diela
- ◆ **elamské písmo** /podľa vl. m./ typ klinového písma
- ◆ **elégia** /gréc./ lyrická báseň smutného obsahu; žalospev
- ◆ **elzevier** /podľa vl. m./ typ tlačiarkeho písma
- ◆ **encyklopédia** /gréc./ vedecké dielo zahrnujúce poznatky jedného, príp. mnohých odborov; náučný slovník
- ◆ **enkomiast** /gréc./ básnik píšuci príležitostné oslavné básne
- ◆ **enkodium** /gréc./ druh oslavnej básnickej skladby (klasicistickej)
- ◆ **epicédium** /gréc./ bás. skladba z príležitosti úmrtia
- ◆ **epický** /gréc./ rozprávajúci; rozprávačský, naračný
- ◆ **epigram** /gréc./ krátka, vtipná, výsmešná báseň
- ◆ **epik** /gréc./ spisovateľ, autor epických diel, narátor, rozprávač

Prameň: ŠALING, Samo – IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, Mária – MANÍKOVÁ, Zuzana. 1997. *Veľký slovník cudzích slov*. Veľký Šariš : SAMO – AAMM, 1997. 1310 s. ISBN 80-967524-0-5.

Najkrajšie knižnice sveta

Ponúkame Vám pohľad na niektoré nádherné svetové knižnice, ktoré jednoducho musíte vidieť, určite budete očarení.

Praha, Clementinum (národná knižnica)

Knižnica Georga Peabodyho

Vatikánska apoštolská knižnica

Admontské opátstvo

Zdroj: <http://www.exupery.sk/svet/56-najkrajšie-knižnice-sveta>

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike na pokračovanie uverejňujeme tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

FÁMA

Fáma dcéra bohyne zeme Terry. Zmienky o nej sa vyskytujú viac u rímskych básnikov ako u gréckych. podoby. Niekedy je krásna žena Zosobňuje Slávu a Dobrú bytosť, obludný symbol pre Podľa Vergília bola hroznou krídlami a rýchlymi nohami, a mala oči, uši a jazykov. Nikto sa veľkosťou, do ktorej sa mohla ľuďi najmä vo veľkých mestách, taktiež zvestujú pravdu“. vysokom hrade bez dverí, takže vychádzať a z neho vychádzať vymyslené správy, bezhlavý ľahkovernosť, hrôzu a strach a

vznikajú nevedno kde“. Nezanikla, ako vieme, dodnes, z latinčiny prešla aj do nášho jazyka a slovo „fáma“ nám vôbec neprichodí cudzie.

sa vyskytujú viac u rímskych Bohyňa Phama – Fáma má dve povest'. Inokedy ako groteskná operenou obludou s veľkými koľko mala na tele pier, toľko jej nevyrovnal rýchlosťou a ani rozťahnuť, vo dne v noci desila „výmysly vraviac i lož, však Podľa Horatia bývala vo do neho mohli ustavične jej pomocníci, zosobňujúci omyl, neodôvodnenú radosť, najmä „šepkané zvesti, ktoré

FANTASOS

Fantasos – syn boha spánku Hypna a jeho manželky Pásithey, brat Morfea a Ikela. Je to jeden zo Snov. Zjavoval sa ľuďom v spánku po tom, čo ich uspal a odišiel jeho otec. Bral na seba fantastickú podobu rôznych neživých vecí a zjavoval sa ľuďom ako príznak. Jeho meno prešlo do všetkých jazykov a používa sa ako fantázia a fanzírovanie dodnes.

FARIZEJ

Farizej – príslušník ortodoxnej starožidovskej náboženskej skupiny, falošný človek, pokrytec, svätušár.

Prameň:

Mičáková, Nadežda. 1997. *Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia I. : výberová bibliografia*. Svidník : Podduklianska knižnica, 1997. 39 s. ISBN 80-85147-25-4.
<http://modrinka.blogspot.sk/2012/01/fama-viktoria.html>
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Fantasos>

Čas na zábavu

Zasmejme sa

Otec synovi:

Také vysvedčenie si zaslúži riadny výprask!
Super, ocko, ja viem, kde býva náš učiteľ!

****

Zubárov syn donesie domov vysvedčenie.

Otec pozerá a hovorí:

"Hmm, tá štvorka vpravo sa mi vôbec nepáči!"

****

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

SUDOKU

		9					2	
	3	5	4					
		8	5	2		3	1	4
8	2		1	5	4		9	
1	5	7	3	9				
	9	4			2	5	6	
		1		7	8			
6				1			8	2
		2				1		

	2					8	6	
					6	2	4	
	4	7		8	2	3	5	1
7		4	3		8			
5		2	6			7		
		8	7	2			1	
1				4				2
4	3				7			
				9			3	4

Podduklianský knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku, 8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>, e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882191. Zodp. red.: Mgr. Kamil Beňko. Zostavila: Bc. Ľudmila Očipková, Nadežda Mičáková